

מבוא

תלמידים ומורים יקרים,

ספר זה מוסיף ממד ייחודי ומעשיר לתהליך הלמידה.

אתם אוחזים בספר ראשוני מסוגו שמעניק לכם ולמוריהם אפשרויות להעשיר את השיעור במגוון רחב של הזדמנויות ל"שחק עם האזרחות", וגם להתמקד בשיטות למידה מגוונות הממוקדות במרכיבים המרכזיים להצלחה בבחינה – שליטה במושגים ובסוגי השאלות בבגרות. אנו ממליצים לכם לבוא לכל שיעור עם הספר. יש בו מקום לכתוב כל דבר שהמורה מדגיש, מקום לסכם את המשימות שהמורה יבחר מתוך השפע המוצע, וגם לתרגל שאלות.

מטרות הספר

1. לשמש ככלי עזר המלווה את שיעורי האזרחות לאורך כל תהליך הלמידה ובסיכום החומר.
2. להעשיר את שיעורי האזרחות בהיבטים הפעיליים, יצירתיים וסדנאיים כמו: דיונים, תרגילים ושימוש בידע המצוי ברשת האינטרנט.
3. לעבוד על מיומנויות מהותיות להצלחה בבחינת הבגרות: למידת המושגים המרכיבים את שפת המקצוע ותרגול שאלות.

התכנים הנכללים בכל פרק

- ♦ **"בפרק זה נכיר את המושגים"** – ריכוז המושגים הנדרשים ללמידה בכל פרק.
- ♦ **"משימות"** – בכל פרק תמצאו שני סוגי משימות:
 - א. משימות רגילות: משימות בסיסיות הקשורות בליבת הנושאים ובהבנת עוגני הגדרות המושגים.
 - ב. משימות העשרה: משימות העמקה בהבנת רעיונות היסוד, הקשרים ספירליים בחומר, יישום החומר בדוגמאות אקטואליות ויצירת מעורבות ורלבנטיות לחיי התלמידים.
- שני סוגי המשימות כוללים שימוש בדרכים דידקטיות מגוונות כגון: עבודה יחידנית, עבודה בקבוצות, דיונים והפעלות סדנה במליאה, שנועדו להעמיק את ההבנה של מושגי המפתח ורעיונות מרכזיים בכל פרק בחומר. נוסף על כך, חיבור של כל פרק לאקטואליה, ומשימות המפנות לרשת האינטרנט ומקשרות את הידע העצום שבה עם ההיבטים המרכזיים בחומר הלימוד, וכן שיח העוסק בתמונות המחישות את הנושאים ועוד.
- ♦ **"מושגים"** – כדי להצליח בבחינת הבגרות באזרחות יש צורך להציג בכל שאלה את המושגים הרלבנטיים ואת הגדרותיהם. משרד החינוך פרסם מחוון מושגי יסוד, אולם מכאן ועד לשליטת התלמיד בכל ההגדרות הדרך עוד ארוכה. בספר זה עשינו את התיווך שיוביל אתכם אל היעד. בכל פרק מושם דגש בחיזוק השליטה בהגדרות המושגים, בהתאם לסגנונות הלמידה השונים של תלמידים, למשל שמיעתי, ויזואלי-חזותי, חברתי.

בספר נעשה שימוש במגוון דרכים כגון: פירוק ההגדרה לעוגנים, תוך התמקדות במילות מפתח או בשאלות מפתח, הבנת היבטי המפתח של הגדרת המושג באמצעות תרשימי זרימה, יצירת טבלאות עזר הממקדות בהבנת הרעיונות המרכזיים של ההגדרות, המחשת עוגני המושג באמצעות תמונות, יישום אקטואלי ועוד.
בסיום הספר תמצאו קישור למושגי היסוד של משרד החינוך.

- ♦ **"אקטואליה"** – אי אפשר לנתק את מקצוע האזרחות מהתייחסות למציאות בארץ ובעולם. בספר זה העמקה אקטואלית בעזרת הפניות לאתרים, לכתבות ולסרטוני יוטיוב, שבאמצעותם אפשר להבין רעיונות מרכזיים בחומר. לרשותכם האתר של רכס המאגד בתוכו את כל ההפניות לרשת המצוינות בספר.
- ♦ **"כותבים בשיעור"** – בכל עמוד בספר תמצאו מקום בשולי הדף לכתיבה של הערות העולות בשיעור, לדגשים של המורה, לתובנות מהמשימות ולכל דבר אחר שיעזור לכם להבין ולהצליח.
- ♦ **"תרגול"** – בכל פרק תמצאו שאלות תרגול בדומה לשאלות הבגרות, כולל תבנית לניסוח תשובה כפי שמצופה בבגרות. אנו ממליצים לענות על כל השאלות, ולאמץ את תבנית הניסוח גם בתשובותיכם בבחינות במהלך השנה ובבגרות. בסיום הספר הקדשנו פרק להכנות אחרונות למתכונת ולבגרות, ובו "טבלת הזהב" – טכניקה לארגון מושגים לפי קטגוריות, פרק לתרגול מסכם עם הנחיות, עם דגשים ועם טיפים לכל סוגי השאלות בבחינה ותרגול מבחינות בגרות משנים קודמות.

הסבר על האייקונים המלווים את הפרקים:

- **מושג לבגרות** – אייקון הבא להדגיש מושג בחומר שיש לדעת את הגדרתו
 - הצגת עוגני המונח על פי "מחון מושגי יסוד למורה" של משרד החינוך
 - הצעה להגדרת המושג המתבססת על "מחון מושגי יסוד למורה" של משרד החינוך
 - **לכודים ברשת** – אייקון הבא להדגיש משימה הקשורה באינטרנט
 - **משימת העשרה** – אייקון הבא להדגיש משימה ברמת חשיבה מסדר גבוה
 - **עצור! בגרות לפניך** – אייקון הבא להדגיש שיוך מושגים לקטגוריות כטיפ מרכזי לבגרות
 - **מקום להרחבה...** – אייקון הבא להדגיש מקום לכתיבת דגשים שעלו בשיעור
- אנו מקווים שבזכות ספר ייחודי זה השיעורים יהיו מהנים יותר, ותחזקו את הבנתכם בחומר להצלחה מיטבית באזרחות!!!
- יגאל הראל ושלומי שושן

פתח דבר

רקע היסטורי והכרזת העצמאות

◆ הרקע ההיסטורי להקמת המדינה והכרזת העצמאות

◆ הרעיון הלאומי

צילום: לע"ס. דוד בן גוריון קורא את נוסח ההכרזה על הקמת המדינה 14.5.1948

מקום להרחבה...

הרקע ההיסטורי להכרזת המדינה

והכרזת העצמאות

בפרק זה נכיר את המושגים הבאים: כתב המנדט, הצהרת בלפור, החלטה 181 – תוכנית החלוקה, הכרזת העצמאות, הכרזת העצמאות – הצדקות היסטוריות, הכרזת העצמאות – הצדקות בינלאומיות (משפטיות), הכרזת העצמאות – הצדקה טבעית או אוניברסלית, מאפיינים יהודיים של המדינה הבאים לידי ביטוי בהכרזה, מאפיינים דמוקרטיים של המדינה הבאים לידי ביטוי בהכרזה ופניות לגורמים שונים.

1. הרקע ההיסטורי להכרזת המדינה

משימה

א. היכנסו לקישור המופיע באתר של רכס, וצפו בשיר "פתאום קם אדם".

<https://tinyurl.com/y69256lk>

האם אדם קם בבוקר, ובהחלטה הקים את מדינת ישראל? מדינת ישראל לא קמה בחלל ריק. קדמו לה אירועים בארץ ישראל ומחוצה לה שהכשירו את הרקע להקמתה.

לכודים ברשת

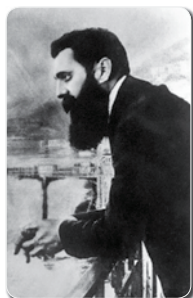

ב.

היכנסו לקישור המופיע באתר של רכס, וצפו בסרטון "על הקמת המדינה ועל אלו שבזכותם היא קמה".

<https://tinyurl.com/y69256lk>

ג. להלן ציר זמן המתאר את האירועים המרכזיים שתרמו להקמת המדינה.
על בסיס הגדרות המושגים המופיעות בהמשך, השלימו את עיקרי הרעיונות המרכזיים הקשורים בכל אירוע.

מקום להרחבה...

1917 1922 1947 כ"ט בנובמבר

תוכנית החלוקה

כתב המנדט

הצהרת בלפור

מועין:

מי נותן את המנדט?

מי החליט ומתי?

נמעין:

למי?

סעיפי ההחלטה:

תוכן:

תוכן המסמך:

התגובות להחלטה:

התנאי לקבלת המנדט:

מקום להרחבה...

להלן הגדרות של המושגים לבגרות הקשורים לרקע ההיסטורי להקמת המדינה.

מושג לבגרות		
הצהרת בלפור	❖ מכתב ששלח שר החוץ הבריטי בלפור (ב-1917) ללורד היהודי רוטשילד	❖ מכתב ששלח שר החוץ הבריטי בלפור ללורד היהודי רוטשילד.
	❖ מודיע על החלטת ממשלת בריטניה לקדם הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל.	❖ מודיע על החלטת ממשלת בריטניה לקדם הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל.
כתב המנדט	❖ הסמכה לבריטניה על ידי חבר הלאומים (ב-1922) להקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל (יישום הצהרת בלפור)	❖ הסמכה לבריטניה על ידי חבר הלאומים (ב-1922) להקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל (יישום הצהרת בלפור).
	❖ המנדט ניתן על ארץ ישראל משני עברי הירדן (בריטניה הוציאה את עבר הירדן המזרחי מחוץ למנדט ובכך הניחה תשתית לממלכת ירדן)	❖ המנדט שניתן מדגיש את הצורך לשמור על הזכויות האזרחיות והדתיות של לא יהודים בארץ ישראל.
החלטה 181 – תוכנית החלוקה	❖ החלטת עצרת האו"ם בכט' בנובמבר 1947 (29.11.47);	❖ החלטת האו"ם מ-29 בנובמבר 1947 להקים בחלק שנותר מהמנדט בארץ ישראל שתי מדינות: יהודית וערבית.
	❖ החלטה להקים בתוך החלק שנותר מן המנדט בארץ ישראל המערבית, מדינה יהודית ומדינה ערבית;	❖ החלטה להקים בתוך החלק שנותר מן המנדט בארץ ישראל המערבית, מדינה יהודית וערבית.
	❖ ההנהגה היהודית קיבלה את התכנית. ההנהגה הערבית דחתה אותה, והערבים החלו בפעולות איבה/מלחמה (השלב הראשון של מלחמת העצמאות).	❖ ההנהגה היהודית קיבלה את התכנית. ההנהגה הערבית דחתה אותה, והערבים החלו בפעולות איבה/מלחמה (השלב הראשון של מלחמת העצמאות).

2. הכרזת העצמאות: מסמך הכרזה על מדינת ישראל

משימה

א. השלימו את תעודת הזהות של מסמך ההכרזה, בהסתמכם על ההגדרה המופיעה למטה.

מי חתם על המסמך? _____

מתי? _____

היכן? _____

אילו חלקים כוללת ההכרזה? _____

ב. קראו את מסמך הכרזת העצמאות.

סמנו בהכרזה את המאפיינים הבאים:

- חלקי ההכרזה (היסטורי, מעשי והצהרתי).
- בחלק ההיסטורי סמנו את שלוש ההצדקות להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל: הצדקה היסטורית, הצדקה בינלאומית והצדקה טבעית.
- המילה דמוקרטיה אינה מוזכרת בהכרזה. עם זאת קיימות כמה הוכחות המעידות על אופייה הדמוקרטי של המדינה העתידה לקום. סמנו אותן.
- קיימות כמה הוכחות בהכרזה המעידות על אופייה היהודי של המדינה העתידה לקום. סמנו אותן.
- בחלק ההצהרתי של ההכרזה מופיעות ארבע פניות לגורמים שונים. סמנו למי הפנייה ואת תוכנה.

מושג לבגרות		
הכרזת העצמאות	❖ מסמך ההכרזה על מדינת ישראל שנחתם על ידי דוד בן גוריון וחברי מועצת העם (=נציגי הישוב היהודי בארץ ישראל) ❖ הוכרזה בה' באייר תש"ח/ 14 במאי 1948, בתל אביב, בעיצומה של מלחמת העצמאות ❖ כוללת שלושה חלקים: חלק היסטורי (לגיטימציה), חלק מעשי/ביצועי/אופרטיבי, חלק הצהרתי (אופי המדינה/ עקרונות, פניה לגורמים שונים).	❖ מסמך ההכרזה על מדינת ישראל שעליו חתמו דוד בן גוריון וחברי מועצת העם, וקיבל ביטוי בהכרזה הרשמית ב-ה' באייר תש"ח בעיצומה של מלחמת העצמאות. המסמך כולל חלק היסטורי, חלק מעשי וחלק הצהרתי.

מקום להרחבה...

הכרזת העצמאות

בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי.

לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית. מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהיאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגנים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו יישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית. בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו.

זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי.

השואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעיית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על ידי חידוש המדינה היהודית בארץ ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות זכויות בתוך משפחת העמים.

שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ ישראל, על אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עמם. במלחמת העולם השנייה תרם היישוב העברי בארץ את מלוא-חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלום נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את הזכות להמנות עם העמים מייסדי ברית האומות המאוחדות.

ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה

זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה.

זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית.

לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי היישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל.

אנו קובעים שהחל מרגע סיום המנדט, הלילה, אור ליום שבת ו' אייר תש"ח, 15 במאי 1948, ועד להקמת השלטונות הנבחרים והסדירים של המדינה בהתאם לחוקה שתקבע על ידי האספה המכוננת הנבחרת לא יאוחר מ-1 באוקטובר 1948 – תפעל מועצת העם כמועצת מדינה זמנית, ומוסד הביצוע שלה, מנהלת-העם, יהווה את המשלה הזמנית של המדינה היהודית, אשר תיקרא בשם ישראל.

מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ ישראל בשלמותה.

אנו קוראים לאומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבניין מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת העמים.

אנו קוראים – גם בתוך התקפת-הדמים הנערכת עלינו זה חדשים – לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום וליטול חלקם בבניין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים.

אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו. אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב היישוב בעלייה ובבניין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל.

מקום להרחבה...

<https://tinyurl.com/y69256lk>

מתוך ביטחון בצור ישראל הננו חותמים בחתימת ידינו לעדות על הכרזה זו, במושב מועצת המדינה הזמנית, על אדמת המולדת, בעיר תל אביב, היום הזה, ערב שבת, ה' אייר תש"ח, 14 במאי 1948.

לכודים ברשת

משימת העשרה

3.

היכנסו לקישור המופיע באתר של רכס, וצפו בסרטון: "כאן תש"ח | הסיפור המטורף של מגילת העצמאות". דונו בעובדות המוצגות בסרטון באשר לסיפורה של מגילת העצמאות. מה עניין אתכם בסיפור? מה חידש לכם הסיפור? ומה הפתיע אתכם?

משימת העשרה

4.

בחרו בחמישה עקרונות המאפיינים את מדינת ישראל כפי שהם באים לידי ביטוי בהכרזה, ודונו בשאלה הבאה: האם וכיצד הם נשמרים במציאות הישראלית העכשווית?

5. להלן הגדרות של המושגים לבגרות הקשורים בהכרזת העצמאות.

מושג לבגרות		
הכרזת העצמאות: הצדקות היסטוריות	❖ הצדקות להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל הקשורות לאירועים היסטוריים (חובה לזכור 3 דוגמאות): ❖ בה קם העם היהודי, התעצב ויצר נכסי תרבות ובראשם התנ"ך ❖ במהלך הגלות העם המשיך בתקוה ובמאמץ לשוב לארץ ישראל ❖ נעשה מאמץ לשיבה לארץ בדורות האחרונים שהביא להקמת ישוב גדול ומבוסס ❖ השואה הוכיחה את ההכרח בפתרון בעיית האנטישמיות על ידי מדינה יהודית ❖ השתתפות היישוב היהודי במלחמת העולם השנייה הקנתה לו את הזכות להימנות על העמים באו"ם	1. במהלך הגלות העם המשיך בתקוה ובמאמץ לשוב לארץ ישראל. 2. נעשה מאמץ לשיבה לארץ בדורות האחרונים שהביא להקמת ישוב גדול ומבוסס. 3. השואה הוכיחה שמדינה יהודית הכרחית כדי לפתור את בעיית האנטישמיות.

מקום להרחבה...

		מושג לבגרות
הצדקה להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל נובעת מהכרה בינלאומית בזכותו של העם היהודי למדינה בארץ ישראל. לדוגמא: הצהרת בלפור, כתב המנדט והחלטת האו"ם על החלוקה.	❖ הצדקה להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל הנובעת מתמיכה/ הכרה בינלאומית בזכותו העם היהודי למדינה בארץ ישראל ❖ החלטות רשמיות של מדינות וגופים בינלאומיים / דוגמאות: הצהרת בלפור, כתב המנדט, החלטת האו"ם על החלוקה (החלטה 181)	הכרזת העצמאות: ההצדקות הבינלאומיות (משפטיות)
הצדקה להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל הנובעת מהזכות הטבעית והאוניברסלית של כל עם להגדרה עצמית	❖ הצדקה להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל הנובעת מהזכות הטבעית והאוניברסלית של כל עם להגדרה עצמית	הכרזת העצמאות: הצדקה טבעית / אוניברסלית
בהכרזה בא לידי ביטוי האופי היהודי של המדינה. לדוגמא: 1. בשם המדינה: מדינת ישראל. 2. בפתיחת שעריה לכל יהודי.	בהכרזה בא לידי ביטוי האופי היהודי של המדינה בדברים הבאים (חובה לזכור 2 דוגמאות): ❖ בשם המדינה: מדינת ישראל / בהכרזה עליה כמדינה יהודית ❖ בפתיחת שעריה לכל יהודי ❖ בקריאה לעם יהודי להתלכד סביבה ❖ בקביעה כי המדינה תושתת על יסודות החרות הצדק והשלום במורשתם של נביאי ישראל	מאפיינים יהודיים של המדינה הבאים לידי ביטוי בהכרזה
בהכרזה בא לידי ביטוי האופי הדמוקרטי של המדינה. לדוגמא: 1. הכרזה על קיום בחירות. 2. הבטחה לשוויון זכויות חברתי ומדיני לכל אזרחיה ללא הבדל דת, גזע ומין.	בהכרזה בא לידי ביטוי האופי הדמוקרטי של המדינה בדברים הבאים (חובה לזכור 3 דוגמאות): ❖ הכרזה על הקמת מוסדות דמוקרטיים / קיום בחירות / כינון חוקה ❖ הבטחה לשוויון זכויות חברתי ומדיני לכל אזרחיה ללא הבדל דת גזע ומין / בהבטחה לחרות דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות	מאפיינים דמוקרטיים של המדינה הבאים לידי ביטוי בהכרזה

מקום להרחבה...

		מושג לבגרות
3. פיתוח הארץ לטובת כל תושביה.	❖ בהבטחה להיות נאמנים לעקרונותיה של מגילת האו"ם ❖ בקריאה לערבים תושבי המדינה שקמה להשתתף בבניין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ❖ בהבטחה להעניק לערבים אזרחי ישראל נציגות מתאימה בכל מוסדות המדינה ❖ שמירה על המקומות הקדושים לכל הדתות ❖ פיתוח הארץ לטובת כל תושביה	מאפיינים דמוקרטיים של המדינה הבאים לידי ביטוי בהכרזה (המשך)
1. לאו"ם: לקבל את ישראל לתוך משפחת העמים. 2. לערביי ישראל: לשמור על השלום, לקחת חלק בהקמת המדינה. על בסיס אזרחות מלאה ושווה במדינה וייצוג מתאים בכל מוסדותיה. 3. למדינות שכנות: מושטים יד לשלום ושכנות טובה, לשיתוף פעולה במאמץ לקדם את המזרח התיכון כולו. 4. לעם היהודי בתפוצות: להתלכד סביב הישוב היהודי ולסייע במלחמה הגדולה על הגשמת החלום לעצמאות ישראל.	❖ לאו"ם: לשיתוף פעולה בהגשמת החלטת החלוקה / להקמת אחדות כלכלית בארץ ישראל בכללותה/ לקבל את ישראל לתוך משפחת העמים ❖ לערבים תושבי מדינת ישראל שזה עתה קמה: לשמור על השלום, לקחת חלק בהקמת המדינה, על יסוד אזרחות מלאה ושווה במדינה וייצוג מתאים בכל מוסדותיה ❖ למדינות שכנות: מושטים יד לשלום ושכנות טובה, לשיתוף פעולה במאמץ לקדם את המזרח התיכון כולו ❖ לעם היהודי בתפוצות: להתלכד סביב הישוב היהודי ולסייע במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל	פניות לגורמים שונים

מקום להרחבה...

עצור! בגרות לפניך

- שימו לב! אם אתם נשאלים בשאלת אירוע בבחינת הבגרות על הצדקה בהכרזת העצמאות, להלן כל האפשרויות העומדות בפניכם:
1. הצדקות היסטוריות.
 2. הצדקות בינלאומיות.
 3. הצדקה טבעית/אוניברסלית.

עצור! בגרות לפניך

- שימו לב! אם אתם נשאלים בשאלת אירוע בבחינת הבגרות על פנייה מבין הפניות לגורמים שונים בהכרזת העצמאות, להלן כל האפשרויות העומדות בפניכם:
1. לאו"ם.
 2. לערבים תושבי מדינת ישראל שזה עתה קמה.
 3. למדינות שכנות.
 4. לעם היהודי בתפוצות.

מקום להרחבה...

הרעיון הלאומי

בפרק זה נכיר את המושגים הבאים: מדינה (תנאים למדינה), קבוצה אתנית, לאום, לאומיות אתנית-תרבותית, לאומיות פוליטית/אזרחית, מדינת לאום אתנית-תרבותית, מדינה דו לאומית, מדינה רב לאומית, מדינת לאום פוליטית/כלל אזרחיה, ההצדקה הקולקטיבית (הזכות להגדרה עצמית), ההצדקה הליברלית על פי הזכות לתרבות, ההצדקה על פי חשיבות הסולידריות, ההצדקה על פי עקרון הכרעת הרוב, ההצדקה במקרה היהודי על פי הזכות לביטחון ומניעת רדיפות.

1. מדינה (תנאים למדינה)

<https://tinyurl.com/y69256lk>

לכודים ברשת

היכנסו לקישור המופיע באתר של רכס, וצפו בסרטון: "מאמצע היער ועד לב הים: האנשים שנמאס להם והקימו מדינה משלהם". בכתבה המופיעה בקישור מתואר ניסיון של כמה אנשים להקים מדינה משלהם. דונו בשאלה תוך התייחסות למרכיבי ההגדרה: מה היו התנאים ההכרחיים החסרים כדי שאותו ניסיון היה מצליח?

מקום להרחבה...

		מושג לבגרות
ארגון חברתי הכולל שלטון באוכלוסייה היושבת בשטח מוגדר, הזוכה לריבונות פנימית וחיצונית ולהכרה בינלאומית.	❖ ארגון חברתי הכולל שלטון ❖ על אוכלוסייה ❖ היושבת בשטח מוגדר (טריטוריה) ❖ בעל ריבונות פנימית וחיצונית (חוסר כפיפות לגורמים חיצוניים) ❖ הכרה בינלאומית (קיים ויכוח האם זהו מרכיב הכרחי בהגדרה	מדינה (תנאים למדינה)

2. קבוצה אתנית ולאום

© באדיבות ארכיון המדינה.
צלם: יהודה איזנשטרק

© באדיבות לע"מ. צלם: משה סילנר

